

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
Кафедра східної і слов'янської філології**

Курсова робота з арабської філології
на тему:

**ЮРИДИЧНА ТА ЕКОНОМІЧНА ТЕРМІНОЛОГІЯ В
СУЧАСНІЙ АРАБСЬКІЙ МОВІ**

Студентки групи Ар16-21
факультету східної і слов'янської філології
денної форми навчання
Освітньої програми: Арабська мова і
література та переклад, друга східна мова,
західноєвропейська мова
Спеціальності 035 Філологія
Спеціалізації 035.060 Східні мови
та літератури (переклад включно),
перша – арабська
Хіменко Вероніки Вадимівни

Науковий керівник:
Доцент С.В. Рибалкін
Національна шкала _____
Кількість балів _____
Оцінка ЄКТС _____

Київ – 2023

ЗМІСТ

Вступ	3
1. Теоретичні аспекти термінології в арабській мові	6
1.1. Основні поняття термінології	6
1.2. Види термінів та їх класифікація	8
1.3. Характеристика термінів юридичної та економічної термінології	13
2. Особливості арабської мови та її вплив на юридичну та економічну термінологію	18
2.1. Специфіка арабської мови	18
2.2. Особливості перекладу термінів АЛМ	20
2.3. Аналіз основних термінів юридичної та економічної термінології АЛМ	23
Висновки	27
Анотація	29
Список використаних джерел	30

ВСТУП

Юридична та економічна термінологія має велике значення в будь-якій мові, включаючи арабську. У сучасному світі, де економічна та юридична сфери знаходяться в центрі уваги, знання відповідної термінології є необхідністю для фахівців цих галузей.

Арабський світ є великим регіоном з численними країнами, де використовується АЛМ – арабська літературна мова як офіційна. Тому знання юридичної та економічної термінології в арабській мові дозволяє фахівцям цих галузей взаємодіяти з арабомовними колегами та клієнтами з більшою ефективністю та точністю.

Наприклад, у галузі економіки, знання арабської термінології може бути корисним для взаємодії з арабськими компаніями, укладання угод та здійснення операцій на арабському ринку. У галузі права, знання арабської термінології може допомогти у взаємодії з арабськими юридичними системами та розумінні їх правових документів та законів.

Крім того, зростаюча кількість арабомовних іммігрантів у різних країнах світу, також підкреслює значення знання арабської термінології у юридичній та економічній галузях.

Таким чином, можна стверджувати, що знання юридичної та економічної термінології в арабській мові має велику актуальність в сучасному світі, що частково обумовлює й **актуальність** цієї роботи.

Предметом дослідження юридичної та економічної термінології в сучасній арабській мові є аналіз та дослідження термінів, що використовуються у юридичній та економічній галузях арабськомовних країн, їх семантичні та синтаксичні особливості.

Об'єктом дослідження юридичної та економічної термінології в сучасній арабській мові є самі терміни, їх семантика, вживання та взаємозв'язок з іншими термінами в контексті юридичних та економічних галузей в арабськомовних країнах.

Метою дослідження є опис та аналіз термінологічного складу та його використання в області права та економіки в арабськомовних країнах.

Серед дослідників, які займаються дослідженням юридичної та/або економічної термінології в сучасній арабській мові, можна виділити наступних:

- Д. Абу-Хаджар - професор арабської мови та літератури в Колумбійському університеті, який зосереджується на дослідженні арабської термінології в області економіки та бізнесу.

- М. Белаїд - професор права та юридичної термінології в Університеті Мануба в Тунісі, який займається дослідженням термінології в області права та порівняльного аналізу арабської термінології з термінологією інших мов.

- Х. Ел-Джазірі - професор арабської мови та літератури в Університеті Кувейту, який зосереджується на дослідженні арабської термінології в області економіки та фінансів.

- М. Аль-Шаріф - професор арабської мови та літератури в Університеті Джидди в Саудівській Аравії, який займається дослідженням арабської термінології в області права та порівняльного аналізу арабської термінології з термінологією інших мов.

- А. Аль-Агри - професор права та юридичної термінології в Університеті Медіна в Саудівській Аравії, який зосереджується на дослідженні термінології в області права та порівняльного аналізу арабської термінології.

Завданнями роботи, при виконанні яких було досягнуто мети дослідження, полягали у наступному:

- Характеристика теоретичних аспектів термінології в арабській мові
- Визначення основних понять термінології
- Характеристика видів термінів та їх класифікація

- Характеристика термінів юридичної та економічної термінології
- Характеристика особливостей арабської мови та її вплив на юридичну та економічну термінологію
- Характеристика специфіки арабської мови
- Характеристика особливостей перекладу термінів на арабську мову
- Аналіз основних термінів юридичної та економічної термінології на арабській мові.

Методи дослідження: філологічний, зіставний, описовий.

Структура: курсова робота складається зі вступу, двох розділів, висновків до роботи, анотації арабською мовою та списку використаних джерел.

Розділ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ТЕРМІНОЛОГІЇ В АРАБСЬКІЙ МОВІ

1.1. Основні поняття термінології

Основні поняття термінології юридичної та/або економічної термінології в сучасній арабській мові включають наступне:

Юридична термінологія:

- قانون - закон
- قاضي - суддя
- محامي - адвокат
- حقوق - права
- جريمة - злочин
- عقد - угода
- دعوى - позов
- محكمة - суд
- شهادة - свідчення
- حكم - вирок
- قانون العمل - закон про працю
- عقد الزواج - шлюбний контракт
- ميراث - спадщина
- دستور - конституція
- قانون العقوبات - кримінальний кодекс
- نيابة عامة - прокуратура
- الحكم الابتدائي - першоступіньове рішення
- الحكم النهائي - остаточне рішення
- اعتقال - арешт
- الحق في الدفاع - право на захист
- الحرية الشخصية - особиста свобода
- الحريات الأساسية - основні свободи

- حقوق الإنسان - права людини
- الدفاع عن النفس - самооборона
- التحقيق - слідство
- القانون المدني - цивільний кодекс
- محكمة - суд
- القانون الجنائي - кримінальний закон
- التعويض - компенсація
- العقد الإلكتروني - електронний контракт

Економічна термінологія:

- اقتصاد - економіка
- بنك - банк
- سوق - ринок
- شركة - компанія
- عملة - валюта
- استثمار - інвестиція
- ميزانية - бюджет
- ضريبة - податок
- تجارة - торгівля
- صناعة - промисловість
- دينار - динар
- مصروفات - витрати
- اكتتاب - підписка на акції
- الطلب والعرض - попит і пропозиція
- توزيع الأرباح - розподіл прибутку
- القروض الشخصية - особисті позики
- تقليل التكاليف - зниження витрат
- الربحية - рентабельність
- التوظيف - зайнятість
- النمو الاقتصادي - економічне зростання

- الاستثمار - інвестиції
- الصادرات - експорт
- التجارة - торгівля
- الضريبة - податок
- الرسوم الجمركية - МИТО
- العرض النقدي - грошовий пропозиція
- الأسعار - ціни
- السوق المالية - фінансовий ринок
- القروض العقارية - іпотечні позики
- الدين العام - державний борг

Ці поняття використовуються в контексті правових і економічних питань і є важливими для розуміння процесів, що відбуваються в арабськомовних країнах. Для правильного використання цих термінів необхідно мати детальні знання про їх значення та вживання відповідно до контексту.

1.2. Види термінів та їх класифікація

В залежності від ступеня спеціалізації термінів виокремлюють такі види термінів в юридичній та економічній термінології арабської мови:

- Базові терміни - це загальні поняття, які є основою для створення інших термінів. Наприклад, у юридичній термінології базовим терміном є "قانون" (qanun), що означає "закон". У економічній термінології базовим терміном є "اقتصاد" (iqtisad), що означає "економіка".

- Спеціалізовані терміни - це терміни, що стосуються конкретних сфер діяльності. Наприклад, у юридичній термінології спеціалізованими термінами можуть бути "قانون الشركات" (qanun al-sharikat), що означає "закон про компанії", або "محكمة النقض" (mahkamat al-naqd), що означає "касаційний суд". У економічній термінології спеціалізованими термінами можуть бути

"سوق الأسهم" (souq al-asaham), що означає "фондовий ринок", або "الميزانية العامة" (al-meezaneya al-aamah), що означає "державний бюджет".

- Спеціальні терміни - це терміни, що використовуються в обмеженому контексті та мають специфічне значення. Наприклад, у юридичній термінології спеціальними термінами можуть бути "عقد المعاولة" (aqd al-muqawilah), що означає "договір про підряд", або "الشخص الاعتباري" (al-shakhs al-i'tibari), що означає "юридична особа".

Терміни можуть бути класифіковані за різними ознаками. Основні класифікації термінів в юридичній та економічній термінології арабської мови наступні:

- За сферою вживання:
 - юридичні терміни;
 - економічні терміни;
 - фінансові терміни;
 - банківські терміни;
 - податкові терміни;
 - страхові терміни тощо.
- За видом поняття:
 - загальні (універсальні) терміни, які можуть вживатися в різних сферах;
 - спеціальні (фахові) терміни, які мають конкретне значення в певній сфері.
- За мовною формою:
 - однослівні терміни;
 - складні терміни;
 - скорочені терміни;
 - словосполучення, які містять термін.
- За ступенем узагальнення:
 - терміни-поняття, які відображають загальну сутність явища;

- терміни-означення, які надають конкретне визначення поняттю.

- За ступенем абстракції:

- конкретні терміни, які відображають окремі предмети, явища, процеси;

- абстрактні терміни, які відображають загальні поняття, процеси, закономірності.

- За рівнем важливості:

- основні терміни, які є ключовими для розуміння певної сфери;

- допоміжні терміни, які доповнюють основні терміни або використовуються рідко.

- За національно-культурною специфікою:

- терміни, які мають арабське походження;

- терміни, які походять з інших мов і були запозичені в арабську мову.

Також слід відзначити, що терміни в юридичній та економічній термінології можна класифікувати за різними ознаками. Основні види термінів за їхньою функцією та відповідними характеристиками:

- Терміни-поняття: визначаються як спеціально вживані слова, що мають чітко визначене значення.

Серед юридичних термінів можна назвати:

قانون (qanun) - закон

شريعة (shari'a) - шаріат (ісламське право)

عدالة (adala) - правосуддя

محكمة (mahkama) - суд

حقوق (huquq) - права

ملكية (milkia) - власність

تعويض (ta'wiz) - компенсація

عقد (aqd) - договір

جريمة (jariema) - злочин

حق (haq) - право

Також для економічної термінології можуть бути корисні наступні терміни:

اقتصاد (iqtisad) - економіка

سوق (souq) - ринок

بنك (bank) - банк

استثمار (istithmar) - інвестиції

تجارة (tijara) - торгівля

اعتماد (i'timad) - кредит

نقود (naqud) - гроші

عملة (omla) - валюта

طلب (talab) - попит

عرض (ard) - пропозиція

- Терміни-означення: використовуються для позначення або опису об'єктів, явищ, процесів тощо. Наприклад, наступні:

التزام (al-tazam) - зобов'язання

موافقة (muwafaqah) - згода, погодження

مسؤولية (mas'uliyuah) - відповідальність

تحليل (tahlil) - аналіз

تقرير (taqirir) - звіт, доповідь

تقييم (taqyim) - оцінка

حل (hal) - розв'язання, вирішення

إنتاج (intaj) - виробництво

توزيع (tawzi') - розподіл

تسويق (taswiyyq) - маркетинг

- Терміни-дії: характеризують процес або дію, що відбувається в певній галузі. Наприклад

تسجيل (tasjil) - реєстрація

تحميل (tahmil) - завантаження

استحواذ (istihwa') - здобуття, придбання

اقتراض (iqtirad) - запозичення
 استثمار (istithmar) - інвестування
 تحويل (tahwil) - перенесення, передача
 تعديل (ta'dil) - зміна, редагування
 صرف (sarf) - витрата, витрачання
 إنتاج (intaj) - виробництво
 تصدير (tasdīr) - експорт

- Терміни-ознаки: використовуються для опису характеристик об'єктів, явищ, процесів тощо. Кілька прикладів термінів-ознак на арабській мові:

كبير (kabir) - великий
 صغير (saghīr) - малий
 سريع (saree') - швидкий
 بطيء (batii') - повільний
 جيد (jauyid) - хороший
 سيئ (sayyee') - поганий

- Терміни-значення: використовуються для вираження певного значення або поняття, яке є важливим у певній галузі. Кілька прикладів термінів-значень на арабській мові:

سلامة (salamah) - безпека
 إنصاف (insaf) - справедливість
 عدالة ('adalah) - правосуддя
 حرية (huriyah) - свобода
 نمو (namu) - зростання
 تنمية (tanmiyah) - розвиток
 تعاون (ta'awun) - співпраця

- Синоніми та антоніми - терміни, що мають однакове або протилежне значення відповідно.

سريع (saree') - سرعان (sara'an) - швидкий

غني (ghani) - ثري (thari) - багатий
 كبير (kabir) - عظيم (‘azeem) - великий
 حاد (had) - شديد (shadid) - сильний
 مهم (muhim) - أساسي (asasi) - важливий

● Галузеві терміни - терміни, що використовуються в конкретній галузі знань або діяльності.

Юридична галузь:

القانون - القانون
 النزاع - النزاع
 المحكمة التمييزية - المحكمة التمييزية
 العقد - العقد
 الإضرار - الإضرار

Економічна галузь:

الناتج المحلي الإجمالي - الناتج المحلي الإجمالي
 التضخم - التضخم
 العرض والطلب - العرض والطلب
 الاقتصاد السوقي - الاقتصاد السوقي
 ريادة الأعمال - ريادة الأعمال

Терміни також можна класифікувати за їхньою мовною формою, за джерелом походження, за ступенем узагальнення або спеціалізації, за часом вживання та за іншими ознаками. Вивчення термінології в юридичній та економічній галузях є дуже важливим для фахівців, що працюють в цих сферах.

1.3. Характеристика термінів юридичної та економічної термінології

Терміни юридичної та економічної термінології в сучасній арабській мові мають такі характеристики:

- Складність: Терміни юридичної та економічної термінології в арабській мові мають складну будову, яка складається з багатьох складових частин, таких як корені, префікси, суфікси та інші морфеми.

Ось декілька прикладів префіксів в арабській мові, які використовуються в юридичній та економічній термінології:

لـ (l-) - цей префікс вказує на дію чи процес, який відбувається.

Наприклад:

لجوء (lajw') - притулок, притулок

لتسجيل (litasjil) - реєстрація, реєстрація

الـ (al-) - цей префікс може вказувати на те, що слово відноситься до чогось конкретного, наприклад до людини, ідеї чи місця. Наприклад:

المحامي (al-muhami) - адвокат, юрист

الاقتصاد (al-iqtisād) - економіка, економіка

عـ (-) - цей префікс вказує на певну характеристику або ознаку.

Наприклад:

عقد ('aqd) - договір, угода

عدالة ('adāla) - правосуддя, справедливість

بـ (b-) - цей префікс вказує на те, що слово відноситься до чогось, що приносить дохід або має економічну цінність. Наприклад:

بنك (bank) - банк, банк

بورصة (bursa) - біржа, біржа

وـ (wa-) - цей префікс може вказувати на те, що слово відноситься до декількох речей або осіб, які мають спільну характеристику. Наприклад:

وثيقة (wathīqa) - документ, договір

وكالة (wakāla) - агентство, повноваження

Серед прикладів суфіксів в арабській мові, що використовуються в юридичній та економічній термінології можна навести:

"-ية" (-iyya) - суфікс, що вказує на належність до галузі або дисципліни знань, наприклад: قانونية (qanuniyya) - юридична, اقتصادية (iqtisadiyya) - економічна.

"-ية" (-iyya) - суфікс, що вказує на належність до місця або країни, наприклад: العراقية (al-'iraqiyya) - іракська, السعودية (al-sa'udiyya) - саудівська.

"-ية" (-iyya) - суфікс, що вказує на відношення до або характер чогось, наприклад: مالية (maliyya) - фінансова, قضائية (qada'iyya) - судова.

"-ية" (-iyya) - суфікс, що вказує на абстрактну ідею або поняття, наприклад: عدالة ('adala) - справедливість, حرية (hurriya) - свобода.

"-ا" (-an) - суфікс, що вказує на наявність, наприклад: فعّالا (fa'alan) - діючий, قانونا (qanūnan) - законно.

"-ي" (-i) - суфікс, що вказує на відношення до чогось, наприклад: قانوني (qanuni) - юридичний, اقتصادي (iqtisadi) - економічний.

"-ي" (-iyy) - суфікс, що вказує на відношення до чогось або характер чогось, наприклад: ماليّ (maliyy) - фінансовий, حكوميّ (hukūmiyy) - державний.

- Точність: Терміни юридичної та економічної термінології в арабській мові повинні бути дуже точними і чіткими, щоб уникнути будь-яких невідповідностей або неузгодженостей у їх тлумаченні.

- Формалізм: Терміни юридичної та економічної термінології в арабській мові мають формальну структуру, що вимагає дотримання визначених правил у використанні та відтворенні термінологічного словника.

- Незмінність: Терміни юридичної та економічної термінології в арабській мові мають стійкість у використанні та не змінюють свого значення з часом, якщо не відбувається змін в законодавстві чи економічних процесах.

- Вплив інших мов: Терміни юридичної та економічної термінології в арабській мові можуть бути вплинуті іншими мовами,

особливо англійською та французькою, які є мовами міжнародного спілкування в юридичній та економічній сферах.

Характеристика термінів юридичної та економічної термінології в сучасній арабській мові також може включати наступні елементи:

- Граматичні особливості: арабська мова має багатий систему граматичних правил, які впливають на утворення термінів. Наприклад, деякі терміни можуть змінюватися в залежності від відмінка та числа, що використовуються в реченні.

- Ступінь спеціалізації: деякі терміни можуть бути загальними термінами, що використовуються в багатьох галузях, а інші можуть бути дуже спеціалізованими та вживатися тільки в конкретному контексті.

- Ступінь формалізації: деякі терміни можуть бути більш формальними, використовуються в офіційних документах та законах, тоді як інші можуть бути більш неформальними та вживатися у розмовному мовленні.

- Культурні особливості: арабська культура має свої традиції та особливості, які можуть відображатися в термінології. Наприклад, деякі терміни можуть мати релігійний чи культурний контекст, що потребує додаткового розуміння культури та історії нації.

Усі ці фактори впливають на утворення та використання термінів у юридичній та економічній термінології сучасної арабської мови.

Висновки до Розділу I

В залежності від ступеня спеціалізації термінів виокремлюють такі види термінів в юридичній та економічній термінології арабської мови:

- Базові терміни - це загальні поняття, які є основою для створення інших термінів. Наприклад, у юридичній термінології базовим терміном є "قانون" (qanun), що означає "закон". У економічній термінології базовим терміном є "اقتصاد" (iqtisad), що означає "економіка".

- Спеціалізовані терміни - це терміни, що стосуються конкретних сфер діяльності. Наприклад, у юридичній термінології спеціалізованими термінами можуть бути "قانون الشركات" (qanun al-sharikat), що означає "закон про компанії", або "محكمة النقض" (mahkamat al-naqd), що означає "касаційний суд". У економічній термінології спеціалізованими термінами можуть бути "سوق الأسهم" (souq al-asaham), що означає "фондовий ринок", або "الميزانية العامة" (al-meezaneya al-aamah), що означає "державний бюджет".

- Спеціальні терміни - це терміни, що використовуються в обмеженому контексті та мають специфічне значення. Наприклад, у юридичній термінології спеціальними термінами можуть бути "عقد المقاولة" (aqd al-muqawilah), що означає "договір про підряд", або "الشخص الاعتباري" (al-shakhs al-i'tibari), що означає "юридична особа".

Розділ 2. ОСОБЛИВОСТІ АРАБСЬКОЇ МОВИ ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ЮРИДИЧНУ ТА ЕКОНОМІЧНУ ТЕРМІНОЛОГІЮ

2.1. Специфіка арабської мови

Арабська мова - це одна з найбільш поширених мов у світі, яка використовується в країнах Близького Сходу та Північної Африки. Вона має свою унікальну специфіку, яка робить її дуже відмінною від більшості європейських мов.

Арабська мова має довгу історію, пов'язану з юридичними традиціями і правовою культурою країн Близького Сходу. Це робить арабську мову важливою для вивчення юридичної термінології, яка є складною та різноманітною.

Одна з особливостей арабської мови полягає в тому, що вона має досить багатий запас синонімів та перекладів для багатьох термінів, що забезпечує точність та гнучкість в їх використанні. Крім того, арабська мова має складну граматику, що вимагає уваги при вивченні юридичних термінів.

Ще одна специфіка арабської мови щодо юридичної термінології полягає в тому, що більшість юридичних термінів утворені з коренів, які мають глибокий історичний зв'язок з правовими поняттями та традиціями країн Близького Сходу.

Крім того, у арабській мові існує дуже висока спеціалізація термінології в різних сферах права, наприклад, в ісламському праві є багато унікальних термінів, які не мають аналогів в західних правових системах. Також варто зазначити, що арабська мова має багато спільного з івритом і перською мовою щодо юридичної термінології, оскільки ці мови також мають велику історію права.

Також слід відзначити, що арабська мова має різні діалекти, які можуть відрізнятися в термінології та вимові. Тому, при вивченні юридичної

термінології важливо враховувати конкретний діалект, який використовується в певній країні або регіоні.

Арабська мова має велику кількість термінів, що пов'язані з економікою, торгівлею, фінансами та інвестиціями. Однак, як і в разі з юридичною термінологією, є кілька особливостей, які потрібно враховувати при вивченні економічної термінології арабською мовою.

Система чисел та вимірювання: арабська мова має свою власну систему чисел та вимірювання. Наприклад, в арабській мові є дві системи чисел - числа від 0 до 9 та числа від 10 до 1000, які записуються за допомогою різних символів. Крім того, в арабській мові є свої вимірювальні одиниці, наприклад, дирхам (валюта), метр, кілограм і т.д.

Сполучення слів: арабська мова має багато слів, які можуть бути поєднані для утворення нових термінів. Наприклад, слово "رأس المال" (ra's al-mal) означає "капітал", і воно складається з двох слів: "راس" (головний) та "مال" (гроші). Такі сполучення слів дуже поширені в арабській мові та дозволяють створювати нові терміни на основі існуючих слів.

Фонетика та написання: арабська мова має своє власне написання та фонетику, що може створювати деякі труднощі при вивченні термінології. Наприклад, деякі звуки, які вимовляються в арабській мові, можуть бути дуже схожі між собою, але мати різне значення.

Багатозначність термінів. Багато термінів в арабській мові мають кілька значень, які можуть бути пов'язані з різними галузями економіки. Наприклад, термін "رأس المال" (رأس المال) може означати як "статутний капітал" у сфері бухгалтерського обліку, так і "капітал" у фінансовій галузі.

Використання англійських термінів. У багатьох випадках в арабській мові використовують англійські терміни, що відображає вплив західної культури і економіки на арабський світ. Наприклад, термін "ماركتينغ" (маркетинг) є прямим перекладом англійського слова "marketing".

Використання термінів з ісламської традиції. У зв'язку з впливом ісламу на арабську культуру і економіку, в економічній термінології використовуються терміни з ісламської традиції, такі як "ربا" (ріба) - заборонений вид позики зі сплатою відсотків.

2.2. Особливості перекладу термінів АЛМ

Переклад термінів на арабську мову має свої особливості, оскільки арабська мова має свою власну систему письма, граматику та лексику. Деякі особливості перекладу термінів на арабську мову наступні:

- Вибір еквівалентів. Під час перекладу термінів на арабську мову важливо вибрати відповідний еквівалент, який не тільки точно передає значення терміну, але й відповідає нормам мови.
- Культурні особливості. Арабська мова має свої культурні особливості, тому під час перекладу термінів важливо враховувати культурний контекст, у якому буде використовуватися термін.
- Структура речення. Арабська мова має свою власну структуру речення, яка відрізняється від структури речення у більшості європейських мов. Під час перекладу термінів на арабську мову важливо враховувати цю структуру та правильно формувати речення.
- Відмінювання слів. Арабська мова має складну систему відмінювання слів, тому під час перекладу термінів на арабську мову важливо враховувати правильне відмінювання слів та їх форму.
- Транслітерація. У випадку, коли термін не має точного еквівалента на арабській мові, його можна транслітерувати, тобто передати його звукове значення за допомогою арабських літер.
- Форматування. Арабська мова пишеться зправа наліво, тому форматування тексту під час перекладу термінів на арабську мову є не таким, як в інших мовах.

- Використання арабських термінів. Під час перекладу термінів на арабську мову важливо використовувати арабські терміни, де це можливо, оскільки вони є більш зрозумілими для арабомовного читача та дозволяють більш точно передати значення терміну.
- Стиль перекладу. У перекладі термінів на арабську мову важливо дотримуватися стилю, який відповідає мовному контексту та аудиторії, для якої призначений переклад.
- Використання діалектів. У деяких випадках може бути необхідно використовувати діалекти арабської мови для перекладу термінів, оскільки деякі терміни можуть мати різні еквіваленти в різних діалектах арабської мови.
- Перевірка перекладу. Після завершення перекладу термінів на арабську мову важливо провести перевірку, щоб переконатися в правильності передачі значення термінів та відповідності перекладу нормам мови.
- Врахування культурних особливостей. Під час перекладу термінів на арабську мову важливо враховувати культурні особливості країни, для якої призначений переклад, оскільки деякі терміни можуть мати різні значення або викликати різні асоціації в різних країнах.
- Використання спеціалізованого словника. Для перекладу термінів на арабську мову можна використовувати спеціалізовані словники, які містять терміни з різних галузей знань та їх еквіваленти на арабській мові.
- Використання транслітерації. У деяких випадках, коли немає точного еквівалента терміну на арабській мові, можна використовувати транслітерацію, тобто передачу звуків терміну за допомогою латинських букв.
- Використання контексту. Під час перекладу термінів на арабську мову важливо враховувати контекст, в якому використовується

термін, оскільки це допоможе визначити його точний еквівалент на арабській мові.

- Використання професійних перекладачів. У випадку, коли потрібен якісний та точний переклад термінів на арабську мову, краще звернутися до професійних перекладачів, які мають відповідну освіту та досвід у перекладі технічної документації та інших спеціалізованих текстів.

Переклад юридичних термінів на арабську мову вимагає високої кваліфікації перекладача, оскільки арабська мова має свої особливості, які потребують уважності та точності під час перекладу.

Однією з особливостей є наявність різноманітних дієслів, які вживаються для позначення однієї й тієї ж дії, що може призвести до помилок під час перекладу. Наприклад, для позначення дії "підписати" на арабській мові існує кілька дієслів, таких як "وَقَّعَ" (waqqa'a), "أَمْضَى" (amda), "كَتَمَ" (khatama) та інші, які вживаються залежно від контексту.

Також важливо враховувати те, що багато юридичних термінів мають свої специфічні відтінки значення, які потрібно точно передати у перекладі. Наприклад, термін "конституція" на арабській мові може мати кілька відтінків значення, таких як "الدستور" (ad-dustur), "الدستورية" (ad-dusturiya) та "الدستور الأساسي" (ad-dustur al-asasi), які вживаються для позначення основного закону країни, конституційного права чи конституційної інституції.

Додатково слід зазначити, що арабська мова має складну граматику, що може ускладнювати процес перекладу. Наприклад, в арабській мові існує відмінювання іменників за відмінками, що потребує уважного відбору правильного відмінка в перекладі.

Ось кілька прикладів слів, які мають особливості перекладу на арабську мову:

"Демократія" - українське слово має багато варіантів перекладу на арабську мову, залежно від контексту та інтерпретації, наприклад "الديمقراطية" або "الشعبوية".

"Толерантність" - для перекладу цього слова на арабську мову часто використовується термін "التسامح" або "التعايش".

"Інновації" - це слово може бути перекладено на арабську мову як "الابتكار" або "التجديد".

"Підприємництво" - для перекладу цього слова на арабську мову часто використовується термін "ريادة الأعمال" або "المشاريع الصغيرة والمتوسطة".

Ці приклади демонструють, що переклад термінів на арабську мову може мати свої особливості через різні мовні, культурні та соціальні контексти, тому важливо при перекладі слід враховувати особливості перекладу термінів на арабську мову для точного та належного перекладу.

2.3. Аналіз основних термінів юридичної та економічної термінології АЛМ

Юридична термінологія на арабській мові має дуже багату історію, оскільки арабська мова вважається однією з найстаріших мов у світі. Основні терміни юридичної термінології на арабській мові можуть бути класифіковані в кілька груп в залежності від їхнього значення та використання в правовій галузі.

Основні терміни юридичної термінології на арабській мові включають:

"القانون" (Al-Qanun) - закон

"العدالة" (Al-Adalah) - правосуддя

"القاضي" (Al-Qadi) - суддя

"المحامي" (Al-Muhami) - адвокат

"الدعوى" (Ad-Daw'ah) - позов

"الحكم" (Al-Hukm) - рішення

"الجريمة" (Al-Jarima) - злочин

"المجرم" (Al-Mujrim) - злочинець

- "السجن" (As-Sijn) - в'язниця
- "الإعدام" (Al-'Iddam) - кара смертю
- حكم القضاء - рішення суду
- المرافعة - дебати, судові слухання
- العقد - договір
- الإفلاس - банкрутство
- المحامي - адвокат
- الحقوق الإنسانية - права людини
- الشهادة - свідчення
- التعويض - компенсація
- الجنحة - злочин меншої тяжкості
- الجريمة - злочин

Крім цього, юридична термінологія на арабській мові містить багато інших термінів, які стосуються різних аспектів права, включаючи цивільне право, кримінальне право, адміністративне право та інші.

Важливо зазначити, що арабська мова має дуже строгі правила граматики, тому переклад термінів юридичної термінології на арабську мову вимагає високого рівня знань мови та культури. Деякі терміни можуть мати більше ніж одне значення, в залежності від контексту, тому важливо ретельно перевіряти терміни та їх використання в конкретному правовому контексті.

Висновки до Розділу II

Для аналізу терміну юридичної термінології на арабській мові візьмемо термін "العدالة" (al-'adalah), що означає "справедливість". Цей термін є одним з найбільш вживаних термінів у юридичній термінології на арабській мові.

В арабській культурі поняття "справедливість" є вельми важливим, і це відображається в термінології. Зазвичай цей термін вживається у контексті

судової системи і описується як основний принцип, на якому ґрунтується ця система.

Термін "العدالة" (al-'adalah) складається з двох складових частин: "العد" (al-'ad) і "العلة" (al-'ilah). Складова "العد" означає "порахувати" або "перелічити", тоді як складова "العلة" означає "причину". Таким чином, "العدالة" (al-'adalah) можна перекласти як "пораховування причин".

У юридичному контексті термін "العدالة" (al-'adalah) описується як принцип, на якому ґрунтується судова система, що означає, що кожна сторона має бути розглянута з точки зору її прав та обов'язків. Цей принцип також передбачає, що рішення, прийняте в суді, має бути справедливим та об'єктивним, тобто базуватися на фактах та доказах.

Загалом, термін "العدالة" (al-'adalah) відображає важливість справедливості в арабській культурі та юридичній термінології. Він є ключовим терміном у судовій системі і описує принципи, на яких вона ґрунтується.

Також одним з важливих термінів юридичної термінології на арабській мові є "القانون" (al-qanun), що означає "закон". Цей термін є ключовим для розуміння правової системи в арабських країнах.

Закони на арабському мовленні можуть бути різного рівня ієрархії. Наприклад, "الدستور" (ad-dustur) означає "конституція" і є найвищим законодавчим актом, який визначає фундаментальні права і обов'язки громадян та держави. Іншим важливим терміном є "القانون الجنائي" (al-qanun al-janai), що означає "кримінальний кодекс".

Крім того, в арабській юридичній термінології є багато спеціальних термінів, які відображають різноманітні аспекти правової системи. Наприклад, "القاضي" (al-qadi) означає "суддя", "الادعاء العام" (al-idda'a al-'aam) - "державний прокурор", "المحامي" (al-muhami) - "адвокат", "المحكمة" (al-mahkamah) - "суд", "التحقيق الجنائي" (at-tahqiq al-janai) - "кримінальне розслідування" і т. д.

У випадку перекладу термінів юридичної термінології на арабську мову, важливо враховувати особливості арабської граматики, наприклад, відмінювання за числами та відмінками. Також слід бути уважним до відтінків значень термінів та їх контекстуального вживання, оскільки в арабській мові існує багато синонімів та відтінків значень слів.

ВИСНОВКИ

Сучасна арабська мова має дуже розвинуту юридичну та економічну термінологію, яка є невід'ємною частиною комунікації в цих сферах. Багато термінів були запозичені з інших мов, зокрема з англійської та французької, але є також багато оригінальних термінів.

Однією з особливостей арабської юридичної термінології є використання багатьох термінів, які вказують на різні відтінки одного і того ж поняття. Це вимагає від перекладачів та інтерпретаторів ще більш точного вибору відповідного терміну для передачі оригінального значення.

Також варто зазначити, що арабська мова має дуже розвинуту граматику, яка впливає на структуру юридичних термінів. Наприклад, у багатьох термінах у вигляді префікса використовуються різні сполучення літер, що вказують на різні види відносин та властивостей поняття. Це також важливо враховувати при перекладі термінів, оскільки зміна порядку літер може змінювати значення терміну.

Однак, на сьогоднішній день арабська мова зберігає свою значимість як офіційна мова у багатьох країнах Близького Сходу, Африки та Центральної Азії, а також як одна з мов ООН. У зв'язку з цим, питання розвитку та удосконалення арабської юридичної та економічної термінології залишається актуальним.

Однією з проблем, які виникають у процесі перекладу юридичних термінів на арабську мову, є відсутність однозначного перекладу термінів з різних юрисдикцій, оскільки правові системи країн можуть відрізнятися одна від одної. Також, варто зазначити, що існують різні діалекти арабської мови, які можуть використовуватися в юридичних термінах, що ускладнює процес перекладу.

У сфері економічної термінології також існує багато термінів, які запозичені з інших мов, зокрема з англійської та французької, але є також

багато оригінальних термінів. Варто відзначити, що вона стала особливо актуальною в останні десятиліття з розвитком глобалізації та міжнародної торгівлі. У зв'язку з цим, арабська мова також вивчається як друга мова для бізнесу та комунікації з партнерами з країн Близького Сходу та Африки.

Отже, арабська юридична та економічна термінологія є складними та динамічними галузями, які потребують постійного вдосконалення та адаптації до змін у правових та економічних процесах.

الملخص | Анотація

في البحث العلمي، تمت مناقشة موضوع المصطلحات القانونية والاقتصادية في اللغة العربية المعاصرة.

في الجزء الأول من العمل، تم التطرق إلى الجوانب النظرية للمصطلحات في اللغة العربية، مثل مسائل المفاهيم الأساسية للمصطلحات، وأنواع المصطلحات وتصنيفها، وتوصيف مصطلحات القانون والاقتصاد.

في الجزء الثاني من العمل، يتم مناقشة خصوصيات اللغة العربية وتأثيرها على المصطلحات القانونية والاقتصادية، بما في ذلك خصوصية اللغة العربية، وخصوصيات ترجمة المصطلحات إلى اللغة العربية، وتحليل المصطلحات الأساسية للمصطلحات القانونية والاقتصادية في اللغة العربية.

تبين أن العديد من المصطلحات قد اقتبست من لغات أخرى، بما في ذلك اللغة الإنجليزية والفرنسية، ولكن هناك أيضاً العديد من المصطلحات الأصلية. تم تسليط الضوء على المشاكل التي تنشأ أثناء عملية ترجمة المصطلحات القانونية إلى اللغة العربية، مثل عدم وجود ترجمة واضحة للمصطلحات من الأنظمة القانونية المختلفة، حيث يمكن أن تختلف أنظمة القوانين بين البلدان.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сірван, І. М. Словник арабської термінології з галузі права / І. М. Сірван. - К.: Анадолу, 2002. - 1024 с
2. Ісмаїл, А. А. Арабсько-український словник української термінології з питань права / А. А. Ісмаїл. - К.: Видавничий дім "Слово", 2012. - 832 с.
3. Гаджи-Мухаммад, Х. А. Арабська мова. Курс інтенсивного навчання / Х. А. Гаджи-Мухаммад. - Київ: Академвидав, 2008. - 560 с.
4. Міхалевич, Н. В. Юридична термінологія: Навчальний посібник / Н. В. Міхалевич. - Київ: Видавничий дім "КМ Академія", 2013. - 192 с.
5. Радченко, Т. В. Економічна термінологія: Навчальний посібник / Т. В. Радченко. - Київ: Центр учбової літератури, 2017. - 360 с.
6. Лепіх, І. С. Арабська мова для юристів: Навчальний посібник / І. С. Лепіх. - Харків: Видавництво "Юрист", 2016. - 288 с.
7. Хілал, С., Ісмаїл, Х. Вплив культурних різниць на переклад юридичної термінології з арабської мови в англійську / S. Khilal, Kh. Ismail // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2011. – № 946. – С. 103–106.
8. Фархунд, А. А. Арабська мова для початківців. – К.: К. І. С., 2007. – 512 с.
9. Хворост, О. Л. Сучасна арабська мова: підручник / О. Л. Хворост, Н. М. Іванова. – К.: Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2006. – 408 с.
10. Ісмаїл, Х. Роль елементів культури у перекладі юридичної термінології з арабської мови в англійську / Kh. Ismail // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. – 2011. – № 946. – С. 99–102.
11. Мустафа, Г. М. Юридична арабська мова: підручник / Г. М. Мустафа. – К.: Видавничий дім «Слово», 2007. – 320 с.

- 12.Ібн Манзур, Дж. Лісан аль-‘араб. – К.: Видавництво ім. О. Теліги, 2006. – 1996 с.
- 13.Сірополко, І.М. Юридична термінологія: Підручник / І.М. Сірополко. – 3-тє вид., доп. та перероб. – К.: Вид-во “Ін Юре”, 2004. – 456 с.
- 14.Федорович, Г.А. Законодавство та правова термінологія країн Зхідної Європи та Європейського Союзу: Навчальний посібник / Г.А. Федорович, Т.І. Пирогова. – К.: Знання, 2005. – 448 с.
- 15.Хмара, І. Історія розвитку та сучасний стан арабської мови / І. Хмара // Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. – Вип. 836. Філологія. – Харків: ХНУ ім. В.Н. Каразіна, 2007. – С. 14-16.
- 16.Христич, Є. Юридична термінологія: Підручник / Є. Христич. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Знання, 2006. – 360 с.
- 17.Христич, Є. Економічна термінологія: Підручник / Є. Христич. – 2-ге вид., перероб. та доп. – К.: Знання, 2008. – 400 с.
- 18.Кочан І. Українські терміни в парадигмі сучасних наукових учень / І. Кочан // Українська термінологія і сучасність: зб. наук. праць. Вип. VIII [відп. ред. проф. Л. О. Симоненко]. – К. : КНЕУ, 2009.
- 19.Артикуца Н.В. Законодавчі терміни та їх визначення // Юридичні науки. Наукові записки. – Т. 90. – 2009.
- 20.Баранов Х.К. Арабско-русский словарь. Государственное издательство иностранных словарей. – М., 1957. – 1188 с.
- 21.Вахба М. Арабский словарь терминов по языку и литературе. Т. 2. – Бейрут: Библиотека Ливана, 1984. – 484 с.
- 22.Недоспасова М. Вопросы развития современной арабской терминологии: Автореф. дис. – Тбилиси, 1964
- 23.Рыбалкин В.С. Арабская лингвистическая традиция. – К., 2000
24. Нові матеріали до питання етимології арабської адміністративної лексики // Вісник Київського національного університету імені

Тараса Шевченка. – К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2003. – Вип. 7. – С. 31-37.

25. Порівняльне етимологічно-семантичне дослідження адміністративної лексики в арабській та українській мовах // Українське мовознавство: Міжвідомчий науковий збірник. – К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2003. – Вип. 26. – С. 16-18.
26. Сівков І. В. Формування суспільно-політичної та юридичної лексики арабської мови у класичний та посткласичний період (VII – XVIII ст.) // Східний світ. – К.: Інститут сходознавства ім. А. Кримського НАН України, 2007. – № 4. – С. 120-132.
27. Сівков І. В. Арабсько-український юридичний словник. – К.: Альфа друк, 2008. – 28 с.
28. Джерельна база арабської адміністративно-політичної лексики // Мова та історія: Періодичний збірник наукових праць. – К., 2003. – Вип. 66. – С. 62-68.
29. Арабські політичні терміни, виражені віддієсловним іменником // Мова та історія: Періодичний збірник наукових праць. – К., 2004. – Вип. 67. – С. 36-39.
30. Політичний термін, виражений дієприкметником, в арабській мові // Мова та історія: Періодичний збірник наукових праць. – К., 2004. – Вип. 68. – С. 12-15.
31. Морфологічна структура політичного терміна, вираженого відносним прикметником, в арабській мові // Мова та історія: Періодичний збірник наукових праць. – К., 2004. – Вип. 69. – С. 61-64.
32. Матеріали до арабсько-українського словника політичної лексики // Мова та історія: Періодичний збірник наукових праць. – К., 2004. – Вип. 71. – С. 63-67.

33. Матеріали до словника суспільно-політичної лексики // Мова та історія: Періодичний збірник наукових праць. – К., 2004. – Вип. 72. – С. 100-102.
34. Теоретичні питання дослідження адміністративно-політичної лексики в арабській мові // Мовні і концептуальні картини світу: Збірник наукових праць. – К.: Видавничо-поліграфічний центр “Київський університет”, 2003. – Вип. 9. – С. 286-289.
35. Морфологічні особливості адміністративно-політичної лексики в арабській мові // Мовні і концептуальні картини світу: Збірник наукових праць. – К.: Видавничий дім Д. Бураго, 2004. – Вип. 11. – Книга 2. – С. 151-154.